

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ «TURON»
АХБОРОТ КУТУБХОНА
МАРКАЗИ

ТИРГАКПАРГА ТАЯНСА БЎЛАДИМИ?

3-бетда

ҲАР СЎЗДА ҲИКМАТ МУЖАССАМ

6-бетда

ЭП КОРИГА КАМАРБАСТАЛИК ЗАВҚИ

7-бетда

Ошла **Ва**

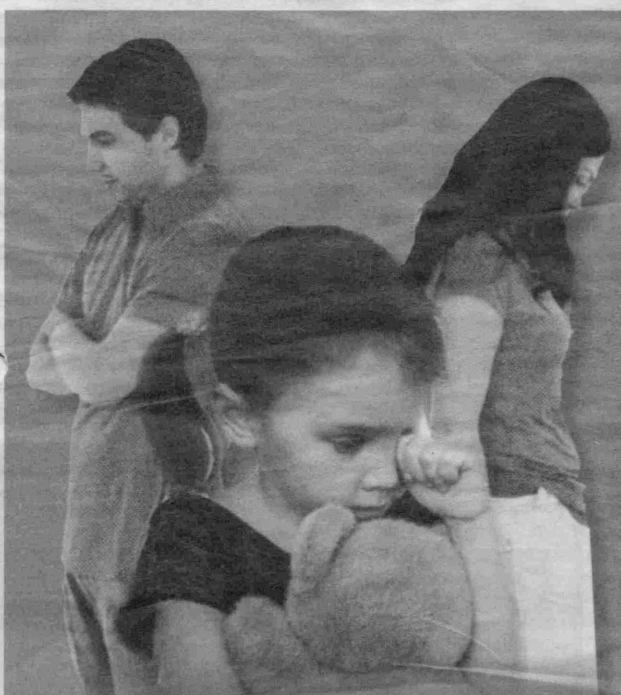
Оила соғлом ва бахтли бўлса, бутун жамият барқарор ва фаровон бўлади.

Ислом КАРИМОВ

Жамият

20 (1327)-сон 17 май 2017 йил

Газета 1991 йил 1 сентябрдан чиқа бошлаган

Фарзандларнинг бағри бутун бўлиб улғайиши учун энг аввало оилада аҳил, тотув муҳит ҳукм суриши керак. Шу боис ота-боболаримиз ўғил уйлаб, қиз чиқараётганда бўлгуси оиланинг тинчлиги, мустаҳкамлигини сақлашга астойдил ҳаракат қилишган. Узоққа бормайлик, ўн беш-йигирма йил илгари ҳам кимнингдир оиласи бузилибди, деган гап чиқса, одамлар беихтиёр ёқасига туфлаб, истиғфор айтишар, бундай ҳолатни фожеа, мусибат деб қабул қилишар эди. Бугунги кунга келиб эса ажралиш оддий ҳолатга айланмоқда. Хўш, гулдек оилаларни ажримгача олиб келаётган муаммолар нимадан иборат? Бунда кўпроқ ким айбдор?

Ушбу сонда:

**ВИРТУАЛ ОЛАМ
ДАҲШАТИ**

Бугунги кунда болалар компьютер, интернет, уяли алоқа воситаларидан бемалол фойдаланади. Ҳатто Facebook, Instagram, Twitter, "ВКонтакте" каби ижтимоий тармоқлардан янги-янги "виртуал дўст"лар орттиришади. Интернет орқали дунё бўйлаб "саёҳат" қилишади.

6-бетда

**ОИЛАВИЙ АЖРИМЛАРНИНГ
САБАБИ
НИМАДА?**

АЙБДОР КИМ?

ёхуд шумқадам келин, беҳосият кўшни

Турмушининг тўртинчи йили эри вафот этди. Икки бола билан бева қолди. Орадан уч йил ўтиб, хотини билан ажрашган бир йигита турмушга чиқди. Никоҳга йил тўлмаи эркак автоҳалокат сабабли кўз юмди. Иккинчи марта ҳам беваликнинг қора либосини кийган жувон орадан беш йилча ўтиб, яна бир инсонга никоҳланди. Буни қарангки, ҳеч қанча ўтмай, унга уйланган эркак озодликдан маҳрум этилди. Жувонни яқиндан таниганлар унинг анчагина такаббур, ҳасадчи, инсон кўнгли билан ҳисоблашмайдиган қалби қаттиқ, дея сифатлайдилар...

4-5-бетда

7-бетда

ҲАМКОРЛИКДА ТАРАҚҚИЁТ САРИ

Пойтахтимизда “Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегиясини амалиётга татбиқ этишда нодавлат нотижорат ташкилотларининг ўрни ва вазифалари” мавзuida давра суҳбати бўлиб ўтди.

Ўзбекистон Хотин-қизлар кўмитаси томонидан ташкил этилган тадбирда фуқаролик жамияти институтлари, Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳридаги нодавлат нотижорат ташкилотларининг раҳбарлари ҳамда оммавий ахборот воситалари вакиллари иштирок этди.

Тадбирда сўзга чиққанлар 2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясини барча жабҳаларда амалиётга татбиқ этиш давлат бошқаруви органлари қаторида нодавлат нотижорат ташкилотлари фаолиятини тубдан такомиллаштириб, уларнинг беvosита иқтисодий ва ижтимоий соҳаларда фаоллигини оширишга қулай имкониятлар яратишни таъкидладилар. Бу ишларни амалга оширишда Ўзбекистон Хотин-қизлар

кўмитаси, фуқаролик жамияти институтлари ва нодавлат нотижорат ташкилотлари ҳамкорлигини мустаҳкамлаш муҳим аҳамиятга эга.

“Халқ билан мулоқот ва инсон манфаатлари йили” Давлат дастурида хотин-қизлар манфаатларини ҳимоя қилиш ва муаммоларини ҳал этишга катта эътибор қаратилган. Бу борадаги ишлар самарадорлигини оширишда Ўзбекистон Республикаси Хотин-қизлар кўмитаси зиммасига ҳам муайян вазифалар юкланган. Мазкур ҳужжат ижроси бўйича аҳоли билан кундалик мулоқот ўрнатиш тизими йўлга қўйилди. Жойлардаги ижтимоий-иқтисодий ва маънавий муҳит ўрганилиб, мавжуд муаммолар ҳал этилмоқда.

Тадбирда жамоат ташкилотлари фаолиятининг таҳлили ва бу тизимдаги бир қатор муаммолар ҳам борлиги айтиб ўтилди. Жумладан, орналик ва болалиқни муҳофаза қилиш, соғлом ва баркамол авлодни вояга етказиш, ёшлар, айниқса, қизлар тарбиясига алоҳида эътибор қаратиш, оилалардаги маънавий муҳитни яхшилаш, хотин-қизлар ўртасида содир этилаётган жиноятлар, ўз жонига қасд қилиш, профилактик ҳисобда турган диний экстремистик оқим тоифасига мансуб бўлган аёллар билан ишлаш ва шу каби йўналишларда

давлат ва нодавлат нотижорат ташкилотлари ҳамда фуқаролик жамияти институтларининг ҳамкорлигини янада кучайтириш борасидаги масалалар кенг муҳокама қилинди.

Тадбирда сўзга чиққанлар жамиятда хотин-қизларнинг ижтимоий-сиёсий фаолиятини ошириш, давлат ва жамият бошқарувидаги ўрнини кучайтириш, касб-хунар коллежи битирувчи қизларнинг бандлигини таъминлаш, уларни тадбиркорлик фаолиятига кенг жалб этиш, ижтимоий-маънавий муҳитни соғломлаштириш, хотин-қизларнинг ижтимоий ҳимоясини кучайтириш, оналик ва болалиқни муҳофаза қилиш билан боғлиқ муаммоларни бартараф этиш хусусида ўз фикр-мулоҳазаларини билдирдилар.

Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегиясини амалиётга татбиқ этишда давлат ва жамоат ташкилотлари ҳамда Ўзбекистон Хотин-қизлар кўмитасининг ҳамкорликдаги ишлари ҳамда келгусидаги вазифалар белгилаб олинди.

Тадбирда Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари, Республика Хотин-қизлар кўмитаси раиси Танзила Нарбаева сўзга чиқди.

Умида АДИЗОВА
“Оила ва жамият” мухбири

HARAKATLAR STRATEGIYASI 2017-2021

ИНВЕСТИЦИЯ ЖАРАЁН КИРИТИЛМАСА...

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 23 февралдаги “Тадбиркорларнинг ишлаб чиқариш майдонларидан фойдаланишларини янада рағбатлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарори кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш ҳамда уларга қўшимча имконият ва имтиёзлар яратишда катта аҳамиятга эга бўлди.

Ўтказилган таҳлиллар ҳудудларда айрим мулкдорларга тегишли бўлган қурилиши тугалланмаган объектлар ва ишлаб чиқариш майдонларидан самарали фойдаланилмаётганлиги ҳолатлари мавжудлигини кўрсатмоқда. Айни пайтда янги ишлаб чиқаришлар ва иш жойлари яратишни мақсад қилган тадбиркорлар ўзларининг фаолиятини йўлга қўйиш ҳамда янада кенгайтириш учун ишлаб чиқариш биноларини харид қилишда қийинчиликларга дуч келмоқда.

Мазкур қарорнинг аҳамиятли жиҳати шундаки, эндиликда илгари хусусийлаштирилган, қурилиши тугалланмаган объектларни ва фойдаланилмаётган ишлаб чиқариш майдонларини тасдиқланган схемага мувофиқ ҳужалик фаолиятига тезкорлик билан жалб этиш механизми жорий этилмоқда.

Қарорга мувофиқ, Ўзбекистон Республикасининг Хусусийлаштириш, монополиядан чиқариш ва рақобатни ривожлантириш давлат кўмитасининг ҳудудий органи идоралараро комиссиянинг ишчи органи этиб белгиланди.

Идоралараро комиссия зиммасига те-

гишли ҳудудда қурилиши тугалланмаган объектлар ва фойдаланилмаётган ишлаб чиқариш майдонларини аниқлаш, ўтказилган хатлов яқунлари бўйича уларнинг рўйхатини шакллантириш, қурилиши тугалланмаган объектлар ва фойдаланилмаётган ишлаб чиқариш майдонларининг мулкдорлари билан биргаликда ишлаб чиқаришни ёки хизмат кўрсатиш соҳаси объектларини ташкил этиш, инвестиция лойиҳаларини ишлаб чиқиш, уни амалга ошириш учун тадбиркорлар томонидан рухсатнома ҳужжатларини ва тижорат банкларининг кредитларини олишда уларга ёрдам бериш каби вазифалар юклатилди.

Мазкур қарор билан шундай тартиб ўрнатилдики, унга мувофиқ илгари хусусийлаштирилган қурилиши тугалланмаган объект ва фойдаланилмаётган ишлаб чиқариш майдони негизда инвестиция лойиҳаси амалга оширилмаган ҳолларда уларга нисбатан мулк ва ер солиғи навбатдаги ҳисобот йилидан бошлаб икки қарра миқдорда оширилади ва ҳар бир кейинги ҳисобот йилида икки қарра миқдорда, аммо олти қаррадан кўп бўлмаган ошириб борилувчи коэффициент қўлланилади.

Шуни алоҳида таъкидлаб ўтиш жоизки, тижорат банклари ушбу қарорда белгиланган вазифаларни ижро этиш доирасида қурилиши тугалланмаган объектлар ва фойдаланилмаётган ишлаб чиқариш майдонлари негизда инвестиция лойиҳаларини амалга ошираётган юридик ва jisмоний шахсларга, шунингдек, ижарачиларга имтиёзли кредитлар тақдим этади. Кредитлар 12 ойлик имтиёзли давр билан 5 йил мuddатга ва Ўзбекистон Республикаси Марказий банкининг қайта молиялаштириш ставкасидан ошмайдиган ставкада берилди.

Носир МАВЛОНОВ,
Сирдарё вилоят ДСБ
бошлигининг биринчи ўринбосари

Пойтахтимизда 15 май – Халқаро оила кuni муносабати билан “Инсон ва оила манфаати – жамият фаровонлиги” шиори остида маънавий-маърифий тадбирлар бўлиб ўтмоқда.

ОИЛАЛАР АҲИЛЛИГИ ВА МУСТАҲКАМЛИГИ ЙЎЛИДА

Тошкент шаҳар ҳокимлиги, шаҳар хотин-қизлар кўмитаси ҳамкорлигида ташкил этилаётган мазкур тадбирларга маҳалла, хотин-қизлар кўмиталарининг фаоллари, диний маърифат ва маънавий-ахлоқий тарбия масалалари бўйича маслаҳатчилар, намунали оилаларнинг вакиллари таклиф этилмоқда.

Ана шундай тадбирлар Тошкент шаҳрининг Олмасор туманидаги 25-болалар мусиқа ва санъат мактабида ҳам бўлиб ўтди.

Давлатимиз раҳбари Шавкат Мирзиёев томонидан илгари сурилган 2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясида аҳоли бандлиги ва реал даромадларини ошириш, ижтимоий ҳимоя ва соғлиқни сақлаш тизимини такомиллаштириш, хотин-қизларга бўлган ғамхўрликни янада кучайтириш, арзон уй-жойлар барпо этиш, йўл-транспорт, муҳандислик-коммуникация ва ижтимоий инфратузилмаларни ривожлантириш каби масалаларга устувор аҳамият қаратилган. Халқ билан мулоқот ва инсон манфаатлари йилида бу борадаги амалий ишлар ҳажми ва миқдоси кенгаймоқда.

Президентимиз ташаббуси билан мазкур йўналишда мамлакатимизнинг барча ҳудудларида катта ҳажмдаги лойиҳалар, амалий чора-тадбирлар ҳаётга кенг жорий этилмоқда. Бу борадаги саъй-ҳаракатларнинг барчаси оилалар учун нуносиб меҳнат ва турмуш шароитларини яратиш, соғлом ва баркамол авлодни тарбиялаш, айниқса, оналар, болалар, нурунийлар саломатлигини асраш, ҳаётимизни янада тўқин ва фаровон этишдек мақсадларни кўзлаши билан аҳамиятлидир.

– Маҳалламиз ҳудудида 1 минг 100 дан ортиқ оила истиқомат қилади, – дейди “Мустақиллик” маҳалла фуқаролар йиғинининг диний маърифат ва маънавий-ахлоқий тарбия масалалари бўйича маслаҳатчиси Юлдуз Раҳимова. – Аҳолининг фикр ва таклифларини батафсил ўрганган ҳолда 34 оила тадбиркорлик фаолиятини бошлади. Ёшлар бандлигини таъминлаш, тўй ва турли тадбирларни ихчам, ортиқча исрофгарчиликсиз ўтказиш, маънавий муҳити мураккаброқ оилаларда қайнона-келин ўртасидаги муносабатларни тўғри изга солиш бўйича тизимли ишлар олиб борилмоқда. Бу ажримларнинг олдини олиш, оилалардаги тотувлик, ўзаро ишончни асраб-авайлашда гоят кўп келмоқда.

Тадбирда хотин-қизлар, оилалар билан самарали иш олиб бораётган фаол аёллар, ибратли оилаларга совғалар ва фахрий ёрлиқлар топширилди.

Болалар бадийи жамоалари иштирокида концерт намойиш этилди.

Назokat Усмонова, ЎЗА

ТИРГАКЛАРГА ТАЯНСА БЎЛАДИМИ?

Мамлакатимиздаги таълим муассасаларида иқтидорли қизлар билан тизимли ишлаш, улар ўртасида соғлом турмуш тарзини тарғиб қилиш мақсадида турли тўғараклар ташкил этилган. “Зулфияхоним издошлари”, “Ораста қизлар”, “Лидер қизлар” сингари тўғараклар шулар жумласидандир. Ҳар бир тўғаракнинг ўзи мақсади ва аниқ вазифалари бор. Қолаверса, улар фаолияти билан боғлиқ кўплаб танловлар ҳам борки, бу қизларнинг қизиқишини орттириб, ўз устида ишлашига, изланишига сабаб бўлмоқда. Аммо ушбу тўғаракларнинг барчаси ҳам аниқ мақсад йўлида фаолият кўрсатаётими?

“Ораста қизлар” тўғаракнинг таълим муассасаларида ташкил этилишидан мақсад қизлар ўртасида соғлом турмуш тарзи тарғиботини кучайтириш, улар ўртасида юзага келадиган айрим муаммолардан ўз вақтида хабардор бўлиб, ечим топиш, қизларга тўғри йўл кўрсатишдан иборатдир. Шунинг учун умумтаълим мактабларининг ҳар бир синфидан ораста сифатига муносиб қиз сайлаб олинади ва жамланган бу қизлар ушбу таълим муассасаси бошланғич Хотин-қизлар ташкилоти раисининг таянчига айланади. Аниқроғи, амалда шундай бўлиши керак. Аслидачи?

Жойларда ўтказилаётган “Ораста қизлар” тадбирларида қатнашаётган қизларнинг бошқа кўплаб танловлар, билимлар беллашувларида ҳам иштирок этаётганига гувоҳ бўлаемиз. Бу яхши, албатта. Аммо доимий равишда муайян бир тоифа билан ишлаш оқибатида бошқалар четда қолиб кетмаяптимики?

“Ораста қизлар” тўғараги аъзолари билан суҳбатлашарканмиз, уларнинг кўпчилиги тўғаракнинг асл мақсад ва мудиасини, вазифаларини яхши билмаслигини кўриб, тўғарак нима учун ташкил этилганига ҳам тушунмай қолади, киши.

– Тўғаракимиз доимий равишда ишлаб турибди, – дейди Самарқанд вилояти, Нуробод туманидан шундай танловда қатнашган Дилдора Худойбердиева. – Тўғаракимизда турли буюмлар ясаймиз, кийим-кечаклар тикамиз...

“Ораста қизлар” билан суҳбатлашиш жараёнида бундай жавобларни эшитиш оdatий ҳол. Бироқ “Синфимиздаги қизларнинг озодалигига эътибор қаратамиз, уларнинг тиббий маданиятини оширишга ҳаракат қиламиз. Синфимиздаги қизларнинг оиласидаги муҳитдан яхши хабардормиз, муаммоси бор қизлар ҳақида устозимизни огоҳлантираемиз”, деган фикрларни деярли эшитмайсиз.

Табиийки, турли танловларда иштирок этадиган қизларнинг бундай ишларга вақти ҳам етмайди. Хўш, нега билимлар беллашуви ҳам, турли ижодий танловларга ҳам шу мактабда иқтидорли деб ном қозонган санокўли қизлар жалб қилинади? Ораста қизлар ишини ўртача баҳоларга ўқийдиган қизларга ишониб, уларга ҳам шу тариқа рағбат билдириш мумкин эмасми!

Ўтган йили “Ораста қизлар” тўғараги учун республика миқёсида мавзулар жадвали белгилаб берилган эди. Ва бу мавзулар айнан қизларга мос, қолаверса, тўғарак фаолиятига ҳам мувофиқ эди. Таълим муассасаларида ушбу мавзулар юзасидан давра суҳбатлари ўтказилгани рост. Аммо бу каби давра суҳбатлари тўғарак ишисиз ҳам доимий равишда турли ташкилотлар ҳамкорлигида ўтказиб келинмоқда-ку. “Ораста қизлар” тўғаракини ташкил этишдан мақсад қизлар билан индивидуал тарзда ишлаш эмасми?

Афсуски, тўғарак аъзоларининг аксари унинг мақсад ва вазифалари ҳақида тушунчага эга эмас. Умуман,

Бошланғич ташкилотларда

бугун тўғарак фаолиятини такомиллаштириш, вазифаларини янада аниқлаштириш лозимга ўхшайди. Қолаверса, уни ўрта масхус касб-хунар таълими муассасаларида ҳам давом эттириш, улар учун махсус бир белги (бирор кийим ёки боғич шаклида) ҳақида ҳам ўйлаб кўриш мақсадга мувофиқ бўларди.

Айнан “Ораста қизлар” тўғараги фаолиятига алоҳида тўхталишимиз бежиз эмас. Кейинги пайтларда соғлом турмуш тарзи тарғиботи юзасидан жойларда жуда кўплаб учрашувлар, давра суҳбатлари ўтказилмоқда. Аммо соғлом турмуш аввало оилада шаклланади, таълим муассасида сайқал толади. Қизларнинг оддий гигиена қоидаларига риоя қилиши, тўғри овқатланиши, кийиниш маданиятини таълим муассасаларида доимий равишда ораста қизлар орқали шакллантириш мумкин.

Ҳар бир синфдаги ораста қиз ўз гуруҳида қизлар билан сирдош сифатида уларнинг муаммоларидан огоҳ бўлар экан, (саломатлик борасида, ёки оилавий келишмовчилик, қизлар ўртасидаги нохуш ҳолатларми) ушбу муаммо илдиз отиб кетмаслигини олдини олиш мумкин бўлади. Албатта, таълим муассасаси бошланғич Хотин-қизлар ташкилоти раиси кўмағида.

Шу ўринда таълим муассасалари, корхона ва ташкилотларда жамоатчилик асосида фаолият кўрсатаётган бошланғич ташкилотларга ҳам тўхталиб ўтсак.

Ўзбекистон Хотин-қизлар кўмитаси расмий сайтыда мақрув ташкилотларнинг ҳуқуқий асослари бўйича шундай маълумотлар келтирилган: «Хотин-қизлар кўмиталарининг фаолияти учун энг асосий тиргаклардан бири бу – бошланғич ташкилотлардир.

Бирламчи ташкилотлар фаолиятига ҳуқуқий асос Ўзбекистон Хотин-қизлар

кўмитасининг 2011 йил 16 июлдаги Раёсат қарори билан тасдиқланган Хотин-қизлар кўмитаси бошланғич ташкилоти Низомидир.

Бошланғич ташкилот муассаси, ташкилот, меҳнат жамоаси, фуқаролар йиғинининг Таъсис йиғилиши қарорига кўра ташкил этилади. Ўз аъзолари орасидан жамоатчилик асосида ишлайдиган раис ва унинг ўринбосарини сайлайди. Бошланғич ташкилотлар тегишли ҳудуддаги хотин-қизлар кўмитасининг Раёсатига бўйсунадилар ва унга ҳисоб берадилар.

– Республика миқёсида бошланғич хотин-қизлар ташкилотлари ўртасида ўтказилган танловда фахрли ўринлардан бирини эгалладим, – дейди Феруза Ғуломова. – Афсуски, бу ютуғимиз вилоят миқёсида бирор бир жойда эътироф этилмади...

Муаллимнинг куюниб гапирганича бор. Аввало, у юқорида таъкидланганидай, ўзи ишлайдиган таълим муассасидаги бошланғич хотин-қизлар ташкилоти раислигини жамоатчилик асосида бошқаради. Яъни, талайгина ортиқча меҳнати учун унга ҳақ тўланмайди. Хотин-қизлар кўмиталарининг озгина эътибори уларнинг янада фаол меҳнат қилишига туртки берар эди. Афсуски, барча ҳудудларда ҳам бошланғич ташкилотлар меҳнати эътироф этилмаслиги баробарида улардан самарали фойдаланилмаётми.

Кейинги пайтда Хотин-қизлар кўмиталари зиммасидаги вазифалар салмоғи ортиб бораётир. Топшириқларни бажаришда бошланғич хотин-қизлар ташкилотларидан самарали фойдаланиш туманларда битта мутахассис билан фаолият кўрсатаётган Хотин-қизлар кўмитаси раисларига катта мадад, тиргак бўлар эди.

Гулруҳ МҶМИНОВА,
“Оила ва жамият” муҳбири

ХАЛҚАБОД – ОБОД ГҶША

Пойтахтимиздаги Сергели туманининг Халқабод маҳалла фуқаролар йиғини диний маърифат ва маънавий-ахлоқий тарбия масалалари бўйича маслаҳатчиси Анапия Бекенова, хотин-қизлар кўмитаси бошланғич ташкилоти раиси Ойша Раҳимова, маҳалла фаоли Аҳрор Раҳимов, котиба Мафтуна Холниязова ҳамроҳлигида уйма-уй юриб, маҳаллани айланарканмиз, юртимизда кечаётган ўзгариш ва янгиланишлар халқабодликлар ҳаётида ҳам муҳим саҳифаларни очаётганига гувоҳ бўлдик.

– Маҳаллаимизда 5261 нафар аҳоли 1826 оилада истиқомат қилади, – дейди Анапия Бекенова. – Шу кунгача 368 хонадоннинг турмуш тарзини ўрганиб, муаммоларни ҳал қилишга эришдик. Кўчалар асфальтланди. Кам таъминланган, боқувчисини йўқотган ҳамда ижтимоий ҳимояга муҳтож оилаларга ҳомийлар ва маҳалла идораси томонидан ёрдам берилди.

Қўйлиқ 5-мавзеси, 51-уй, 46-хонадонда яшовчи 61 ёшли Марям Кашкарова руҳий хаста, у 12-оилавий поликлиника патронаж ҳамшираси ва шифокорлари назоратида туради. Умр

йўлдоши эрта оламдан ўтган. Бир ўғли, икки невараси бор. Келин ёш боласи билан таътилда. Ижтимоий ҳимояга муҳтож оила. Маҳалла фаоллари ва аҳли ёрдам бериб, байрамларда йўқлаб туришади.

...Маҳалла ҳудудида жойлашган Қўйлиқ маиший хизмат касб-хунар коллежида 894 ўқувчи тахсил олади.

– Асосан Сергели, Миробод, Бектемир, Яшнобод туманида яшовчи йигит-қизлар бу ерда тахсил олишади, – дейди коллеж директори Мавлон Турсунов. – Корея Халқаро агентлиги (KOICA) билан 2016 йил апрель ойидан бери ҳамкорликда ишлаймиз. Волонтерлар йўналиши бўйича 2 йиллик шартнома асосида агентлик ходими Су Йонг хоним ёрдамга келган. У ўқувчиларга оилалиқ йўналишида кўшимча машғулот ўтиб, шарқ миллий таомларини тайёрлашни ўргатмоқда. Ўқишга мунтазам келмайдиган, тарбияси оғир ўқувчиларнинг уйига бориб, шароитини ўрганиб, ота-онаси билан

Уйма-уй юриб...

суҳбатлашамиз. Бундан ташқари, профилактика нозир, Сергели тумани ИИБ ходими, катта лейтенант Ирода Исмоилова ҳар ҳафта коллежга келиб, болалар билан индивидуал тарбиявий ишлар олиб боради.

Халқ таълими аълочиси Назокат Каримова раҳбарлик қилаётган “Олтин балиқча” номли 564-мактабга таълим муассасасида 190 нафар кичкинтой тарбияланмоқда. Айни кунларда боғчада пардозлаш-таъмирлаш ишлари кизган.

Қўйлиқ 5-мавзеси, 43-уй, 56-хонадон соҳиби Рустам ака Суяркулов турмуш ўртоғи Мавжуда опа билан қарийб 45 йилдан бери аҳил-тотув яшаб келмоқда. Бу намунали хонадонда 4

фарзанд – уч қиз, бир ўғил, вояга етди. Ҳаммаси олий маълумотли. Рустам ака 30 йил бир автокорхонада автобус ҳайдовчиси бўлиб ишлаган. Мавжуда опа санитария-эпидемиология марказида ишлаб, нафақа чиққан. Қўлқаватли уйнинг биринчи қаватида яшаётган бу оила рўпарасидаги ерни обод қилиб, боққа айлантирибди. Ҳаммаёқ озода. Келин қайнона ва қайнотаси атрофида парвона.

Оиладаги ўзаро ҳурмат, муомала-муносабатларни кўриб, илоҳим, шундай оилалар юртимизда кўпайсин, дея ният қилдик.

Латофат САЪДУЛЛАЕВА,
“Оила ва жамият” муҳбири

Фарзандларнинг бағри бутун бўлиб улғайиши учун энг аввало оилада аҳил, тотув муҳит ҳукм суриши керак. Шу боис ота-боболаримиз ўғил уйлаб, қиз чиқараётганда бўлғуси оиланинг тинчлиги, мустаҳкамлигини сақлашга астойдил ҳаракат қилишган. Узоққа бормаилк, уни беш-йигирма йил илгари ҳам кимнингдир оиласи бузилибди, деган гап чиқса, одамлар беихтиёр ёқасига туфлаб, истиғфор айтишар, бундай ҳолатни фожеа, мусибат, деб қабул қилишар эди. Бугунги кунга келиб эса ажралиш оддий ҳолатга айланмоқда. Хўш, гулдек оилаларни ажримгача олиб келаётган муаммолар нимадан иборат? Бунда кўпроқ ким айбдор?

7351 ОИЛАДА НОТИНЧЛИК

Ирода БОЛТАХОДЖАЕВА, Фуқаролик ишлари бўйича Тошкент шаҳар суди раиси вазифасини бажарувчи:

– 2016 йил давомида фуқаролик ишлари бўйича Тошкент шаҳар туманлараро судларига никоҳдан ажратиш ҳақида жами 7351 та даъво ариза келиб тушган. Шундан 3018 таси қаноатлантирилган, 2863 таси рад этилган, кўрмасдан қолдирилган ёки иш юритувдан тугатилган. 1320 тасини кўриб чиқиш кейинги йилга қолган.

2017 йилнинг 3 ойи давомида эса никоҳдан ажратиш ҳақида жами 1164 та даъво ариза келиб тушган. 2017 йилнинг 1-чорагида бундай аризалар билан бошқа туманларга қараганда Учтепа ҳамда Юнусобод туманлари судларига нисбатан кўпроқ мурожаатлар бўлган. 2017 йилнинг 1-чорагида никоҳдан ажратиш ҳақида Юнусобод туманидан 142 та, Сергели туманидан эса 121 та даъво ариза келиб тушган.

Эр-хотин ўртасидаги ажралишларга асосий сабаб сифатида тарафларнинг характер ва дунёқарашлари тўғри келмаганлиги ёки улар ўртасидаги ўзаро меҳр-муҳаббат ва ҳурматнинг йўқолганлигини келтириш мумкин.

ОИЛАВИЙ АЖРИМЛАРНИНГ

САБРДА ГАП КЎП

Музаямхон ФАРМОҲОВА, Республика "Оила" илмий-амалий маркази катта илмий ходими:

– Жойларга чиқиб, ота-оналар ва ёшлар билан учрашиб: "Нима учун оилавий ажримлар кўп?", деган саволни берганимизда, қайноналарнинг ўта талабчанлиги, ёшларни оилага енгил-елпи қараётгани, сабрсизлиги, муомала ва тинглаш маданияти йўқлиги, аксарият ажримларда эса қизнинг онаси сабаби, деган фикрларни айтишмоқда.

Яқинда бир тadbирда қайнона келини билан бўлган воқеани сўзлаб берди. Олий маълумотли келинчак таътил олиб, тўйдан кейинги дастлабки кунлар қайнона-қайнонасининг хизматини қилади. Таътили тугагач, ишга қайтмоқчи эканини айтади. Қайнона: "Еганингиз олдингизда, емаганингиз ортингизда, мен сизни ишлатмайман", дейди. Келиннинг ранги қизариб, ичи қизиса-да, дардини ташқарига чиқармай, жим қолади. Бироздан кейин қайнона: "Ҳа, келинпошша, индамайсиз, сизни ишлатмай бошимга ёстиқ қиламанми, албатта, ишлайсиз-да", дейди. Бу вазиятда, сукут сақлагани келиннинг ютуғи эди. Агар шартқилик қилганида борми, қайнона билан келишмовчиликлар бошланарди. Шунинг учун муомалада мулоҳазали бўлиш, ҳар бир гапни айтишдан аввал ўйлаш, катталар гапирганда охиригача тинглаш жуда муҳимдир.

"Оилавий ажримларда йигитларнинг ҳам айби бор", деган фикрлар ҳам йўқ эмас. Шунинг учун марказимиз фақат қизларни эмас, йигитларни ҳам оилага тайёрлашга ҳаракат қилапти. Лекин оилада "қайнона" бош бўлади. Негаки, илқ муҳит яратиш, оила аъзоларини жипслаштирадиган ҳам, низоли вазиятларни юзага келтириб, оила кут-баракасини, тинчини бузадиган ҳам аёл эканини унутмайлик.

АРШИ АЪЛО ПАРЗАГА КЕЛМАСИН

Ўткир ҲАКИМОВ, Яккасарой туманидаги "Усмон бин Мазъун" жоме мас-жиди имом хатиби:

– Муқаддас динимизда сабрсизлик, қаноатсизлик, жоҳилона такаббурлик каби арзимаган сабаблар билан оилани бузиш қаттиқ қораланади. Пайгамбар (с.а.в) айтадилар: "Иблис ўз курсисини сув устига ўрнатиб, шайтонвачча малайларини инсонларни йўлдан оздириш учун ҳар тарафга жўнатади. Унга энг яқин ва яхшиси энг катта фитна қилгани бўлади. Топшириқни бажариб келганидан сўнг улардан бири: "Мен фалончини ҳеч ҳолига қўймадим, охири, йўлдан оздирдим ва фалон гуноҳларни қилдирдим", дейди. Кейингиси ҳам, ундан кейингиси шу фикрни айтади. Иблис уларнинг ишидан қониқмай: "Ҳеч нима қилмабсанлар", дейди. Улардан сўнггиси келиб, "Мен фалончини ўз хотинидан ажратдим", дейди. Иблис бу ишдан қаноатланиб, чексиз шод бўлади ва уни қучоқлаб: "Сен энг зўрисан", дейди". Оила бузилишида шайтоннинг шодлиги, Аллоҳнинг эса ғазаби бор.

Қуръони Карим "Нисо" сурасида оила бошлиқлари бўлмиш эркакларга қарата: "Сизлар қарамоғингиздаги аёлингиз билан яхшилик ила яшанг...", дея хитоб қилинган. Ушбу оятга мувофиқ эркаклар ўз аёллари билан хушмуомалада бўлиб, уларнинг ҳақларини тўла адо этиб, шоду хуррамлик ила яшашларига шароит қилиб беринг, деган. Пайгамбар с.а.в ҳадиси шарифларида аёлларга шундай дейдилар: "Қайсики аёл ўз эридан арзимас нарса сабабли талоғини сўраса, жаннатнинг ҳидини ҳидламайди"...

Бу ҳадиси шариф аёллар учун жуда қаттиқ огоҳлантириш маъносини ўз ичига олган. Аёллар эрларига қаноат ва чиройли одоб билан итоат қилмоқликлари вожиб бўлади. Ҳар икки тараф ҳам ўз ҳақларини, вазифаларини чиройли адо этсалар, албатта, оила мустаҳкам бўлади.

КЕЛИН-КУЁВ АРОСАТДА

– Бир танишим қизини кўшни маҳаллага узатганди, – дея ҳикоя қилади Тошкент шаҳрида яшовчи Манзура исмли аёл. – Орадан кўп вақт ўтмай, уни қизи билан учратдим. Ажралиш учун судга ариза бергани кетаётган экан.

"Қудам ўғлини рашқ қилиб, қизимга тинчлик бермади", дейди. Кувёвнинг онаси эса, уни қизининг оилавий муаммоларга аралашаверишда айбляпти. Ёшлар нима қилишини билмайди. Бир оила пароканда бўлиш арасида.

КИМ ШОХИДА, КИМ БАРГИДА?

Нодира ШОДИЕВА, уч келиннинг қайнонаси:

– Гап фақат қайноналарда эмас. Биз шоҳида юрсак, ҳозирги келинлар баргида юради. Тўғри, улар уй-рўзгор ишларига пишиқ-пухта, тўйгача турли ўқув марказларида пишир-қуйдирни, пазандаликни ўрганишяпти. Аммо қанийди муомалани, сабр-қаноатни ўргатадиган ўқув курслари ҳам бўлса эди...

Кўпроқ бўлса ҳам айтаман, айрим оналар қизларига: "Фақат эрингни кўнглини олсанг бўлди", деб ўргатишади. Қайнона-қайнота билан ҳисоблашиш шарт эмас, деб ўйлашади. Аёл киши қайнона бўлгунча, бир ўғилни тарбиялаб, касб-корли қилгунича қанча меҳнат, қанча машаққат чекиши ҳаммага равшан.

Ҳурматли келинпошшалар пахлавондай ўғилни воёга етказиб, ўқитиб, касб-корли қилиб қўйган она-изорларни озгина ҳурмат қилишса, ноўрин гапириб дилини орғитишдан ўзларини тийишса, қайнона ҳам мойдек эрийди. Қаловини топса, қор ҳам ёнар, дейишгани бежиз эмас.

ЁНИДА ЖИЛМАЙИБ, ОРТИДАН ЁМОНПАМАНГ!

Гули ТОИРОВА, Бухоро вилояти, "Оила" илмий-амалий маркази директори:

– Ота-боболаримиз келин тушганидан сўнг 40 кун чилла сақлаган. Шу даврда қайноналар келинчакни ёнига олиб, рўзгорнинг паст-баландини, уйдаги шароитни ўргатишган. Афсуски, бугунги замонавий қайноналарнинг айримлари ҳали ёш, тажрибасиз бўлгани сабабли келинларига қандай муносабатда бўлишни билишмайди. 37-38 ёшида келин туширган аёллар, қайноналикни фақат буйруқ беришдан, келиннинг ишларидан айб қидиришдан иборат, деб билаётганига ҳам гувоҳ бўляпмиз.

Келин ёшлиқ қилиб, овозини баландлатганда қайнона яхши гапирса, келин хатосини тушунади. Узр сўрашга гурури йўл қўймаса, ҳеч бўлмаса овоз оҳангини ўзгартиради. Айрим қайноналар келинини ёнида мактаб, бировларга ёмонлайди. Бундай носамимийлик ҳам келишмовчиликларни юзага келтиради.

ТУХМАТ ТОШИ ОҒИР ЭКАН!

Гулсун ТОЖИЕВА, Бухоро вилояти:

— Телефон сабаб қизим икки боласи билан ажралишга мажбур бўлди. Унинг қўл телефони куёвнинг номида. Куёв бола компанияга бориб, кириш-чиқиш кўнгироқларнинг барчасини аниқлаштириб, текширган. Рақамлардан тўрттасида эркак кишининг овози янграган. Қизим ўзини оқлаш учун рақам эгаларига кўнгироқ қилиб боғланган. Улардан айримлари адашиб тушган рақамлар бўлса, баъзи дугоналари хўжайинларининг телефонидан кўнгироқ қилгани аниқ бўлди. Аммо рашқи куёв қизимга тухмат қилиб, ажралишга ариза берди ва ниятига етди. Кўп ўтмай куёвга ёшгина хотин ҳам топилиб, уйланиб олди. Иккинчи оиласидан фарзанди бор. Қизим эса иккита тирик етим боласи билан рўзгор арава-сини тортиб яшайпти. Оиласидан ажралгани-ку майли, тухматга қолгани одамга алам қилар экан.

ОҚИБАТИНИ ЎЙЛАШ КЕРАК!

Танзила БОТИРОВА, Норин тумани,
“Бобур” маҳалла фуқаролар йиғини раиси:

— Жорий йилнинг тўрт оyi давомида 4 та оиладан муружаат бўлди. Кўп ҳолларда аёллар ажримга шошадилар. Оилада озгина келишмовчилик, муаммо пайдо бўлса, ундан қутулишнинг ягона чораси шу деб ўйлашади. Ёки эркакни бир бошлаб чўчитиб қўйиш мақсадида ҳам ажралишга ариза беришади. Унинг оқибати нима билан яқун топишини ўйлаб ҳам ўтиришмайди. Баъзи аёллар: “Дугонам эридан ажрашиб ҳам бинойидек яшайпти, оч қолгани йўқ”, деган фикрга бориб, ҳаётини ўзи барбод қилади. Аксарият ёшлар қайнона-қайнота, овсинлар билан бирга туришни исташмайди. Шу боис кўпинча жанжал уй-жой талашидан бошланади. Ака-укалар орасига совуқчилик тушади. Алоҳида уйда яшашни истagan келин боласини кўтариб ота уйига кетиб қолади. Ўртада гап-сўз кўнади. Шу боис биз уй-жойга муҳтожлиги бор оилаларнинг аризаларини туман ҳокимиятига тақдим этамиз.

f Ижтимоий тармоқларда

МУАММОНИНГ ЕЧИМИ СУДДАМИ?

Хусан Тангриев:

— Эркак осонликча аёлини, оиласини, болаларини тарк этмайди. Шунчаликка боришига аёлларнинг ўзи сабабчи. Эр кўнглини олишни эплашолмайди. Кейин “дод” солиб юришади.

Гулбаҳор Саид Ғани:

— Ажрашса, хотин билан ажрашади, боласи билан эмас. Боласидан пул қизғониб, ташлаб қўйганлардан нафратланаман! Бунақа ҳолатларга кўп дуч келялман.

Дилшода Раҳматова:

— Қонуний эри бўла туриб, ота уйида яшаётган аёлларнинг аксарияти бунга қайнона зугумини сабаб қилиб қўрашади. Президентимиз ҳам шу боисдан айрим қайноналарга муружаат қилган эди яқинда... Бу шармандали ҳолат. Эркакларимиз учун... Мана шундай вазиятда (қаерга бориши, нима қилиши)ни билмай, тушунлиққа тушаётган бирор касб-хунарга эга бўлмаган ёш аёллар орасида (!) боласини бошқа оилга сотиш ҳолати ҳам учраган! Хотин-қизлар қўмитаси раислари биринчи галда мана шундай оилаларни рўйхатга олиши, ёлғиз қолган аёлларни ишга жойлашга ёрдам қилиши, уларга руҳшунослар бириктириши лозим, деган фикрдаман. Афсуски, мен бил-

САБАБИ НИМАДА?

АХИЛПИК МЕЗОНИ

Муҳиба ҲАМИДОВА, филология фанлари номзоди, Республика “Оила” илмий-амалий маркази катта илмий ходими:

— Айрим хонадонларда янги келин келгач, қайноналар тан олишни истамаса-да, ҳамма эътибор келинига бўлаётгандек, назардан четда қолаётгандек ҳис этадилар ўзларини. Ота оила бошлиғи сифатида янги келинчака яхши гапириб, янги муҳитга мослашиб олиши учун меҳр кўрсатади. Аммо буни нотўғри тушуниб, келинни қайнотадан рашк қиладиганлар ҳам учрамоқда. Келинни ўз эридан рашк қилиш учун ўша аёл маънавиятдан қанчалар йироқ бўлишини тасаввур қилаверинг.

Бу ёшда айрим қайноналар жиззакчи бўлиб қолади. Тез-тез тоби қочади. Болалари уни тушунмаётгандек туюлади унга. Заҳрини келинига сочади. У ҳам аввал бошда чидайдди. Куёв: “Нима қилса ҳам, шу менинг онам”, деб уни йўлга солади. Аммо жиззакчилик, арзимаган гап-сўзларда араз-гина, адоват бошланса, оқибати суд залигача етиб бориши мумкин. Бундай нохуш ҳолатнинг олдини олиш учун келин ҳам, қайнона ҳам кенг фельли бўлиб, бир-бирини тушунса, нур устига нур бўларди.

ган хотин-қизлар қўмитаси раиси ҳатто аёлни эшитишни билмаслигини кўрсатди.

Дилором Саъдуллаева:

— Келинни ўз қизидай кўрган қайнона ҳеч қачон оилавий муаммоларга қудаларини аралаштирмайди. Афсуски, келинни рўзгорга мослашуви қийин кечганида ота-онасига муружаат қилиш, бир оиланинг муаммосига иккинчи оилани аралаштириш ҳолатлари ҳам қузатилмоқда. Бу эса салбий ҳолатларга, келинни қайнонаси, эри ва борган хонадонидан кўнгли совушига сабаб бўляпти. Баъзан бундай воқеалар аянчли оқибатларга ҳам олиб келган қолган эшитамиз: қайнона-келин можаросига ўғил аралашиб, келинни судраб отасиникига олиб бориб ташлаб, қайнотасига қаттиқ гапирибди. Қиз ўстириб, узатиб маломатга қолган ота куёвининг таъналарини кўнглига оғир олиб, юраги ёмон бўлиб вафот этди. Орадан икки ойча вақт ўтиб, куёв хотинини яна уйга қайтарди. Улар яна бир оила бўлиб яшашяпти, аммо энди ота йўқ. Ўша куёв хотини ва унинг яқинларининг кўзига қандай қарайди? Одам деган сал узоқни ўйлаши, андишалироқ бўлиши керак-ку, ахир!

Дилфуза Ашурова:

— Назаримда, инсоний муносабатларга путур етгандек. Ҳозир нафақат ёшларни, балки катталарни ҳам оилавий муносабатларга тайёрлаш керак. Аввал ёшлар хато қилса, катталар олдини олгучи эди. Ҳозир ёшлардан кўра катталар сабрсиз. Гапирса, гап кўп. Болаларга барча шароит муҳайё. Аммо ёшлар мустақил ҳаётга тайёр эмас. Бировнинг фарзанди ўз уйида яшаб кетиши учун қайнонадан жуда катта сабр талаб этилади. “Ёмон кетиб, яхшиси келмайди. Яхшисини ўзинг экиб ололмайсан. Уни тарбиялаб, униб ўстирасан. Бунга сабр, вақт керак”, дорди бувим. Афсус, кўп ота-оналар фарзандларимга яхшилик қилялман, деб энг катта зарар келтираётганларини англамайди.

Манзура РАҲИМОВА:

— “Тор қорнимга сиққан, кенг уйимга ҳам сиғасан!”, “Кетса кетаверсин, ўғлимни онаси ўлмаган қизга уйлантираман!” каби иддаолар узилай деб турган ришталарни буткул кесилишига сабаб бўлади. Оила — муқаддас маскан. Уни авайлаб, асраш жуда муҳим. Оиланинг асосини эр ва хотин ташкил этади. Ҳозирги кунда кўплаб ёш оилалар “келишолмаялмиз”, “эрим (ёки хотиним) менга мос эмас”, деган баҳона-важлар билан ҳуқуқий идораларга муружаат қилишяпти. Ҳаётга, оилга енгил қараш оқибатида ажрашишлар сони ортиб бормоқда. Ачинарлиси шундаки, аксарият ҳолларда эр-хотиннинг ота-онаси ёки уларга масъул бошқа ёши катта кишилар даврасида икки-уч оғиз насихат гаплар билан бартараф этиш мумкин бўлган масалалар судгача етиб бориб, ажримга сабаб бўляпти.

Умида АЗИЗ

ҚАЙНОНА ҚОЗОНИДА ҚОВУРИЛСА...

Одина ОТАҲОНОВА, психология фанлари номзоди, доцент:

— Бугунги ажримларнинг сабабчиси кўпроқ қиз ўстираётган оналарда, деб биламан. Оналар қизларини уйда қандай эркалатиб ўстиришган бўлса, тушган хонадонидан ҳам шундай яшаши керак деб ўйлашади. Қизига тушган хонадони аҳлини ҳурмат қилишни ўргатиш ўрнига, куёвни қўлга олиши кераклигини ўргатишяпти. Ёшларнинг ҳар бир ишига тушуниб-тушунмай аралашавериши натижасида ёш оилани пароканда қилиб қўйишяпти. Қизларимизда озгина фидойилик, сабр-қаноат, эртанги кунга ишонч туйғуси йўқ.

Оилани бежизга кичик ватанга қиёслашмайди. Ватандаги камчиликлар бировларга айтилмайди, дастурхон қилинмайди, сир тугилади. Бизнинг ёшлигимизда: “Тушган хонадонингда сув келса, симириб, тош кел-

са, кемириб яшагин”, “Минг яхши бўлсанг ҳам кўкрагинга мушглаб, ўзинга сабр тилаб тургин, болам”, деб ўргатишган.

Оналар қизларининг тақдирига бефарқ, лоқайд бўлсин, демоқчи эмасман. Фақат эрка қизи ношукрлик қилганида кўкрагидан итариб, қайнонасининг аравасига ташлаб қўйса, ўша қайнона ҳам шундай сабрли келинини бағрига босади. Керак бўлса ўғлидан ҳам химоа қилади.

Ҳар қандай қайнона келган келинни ўзининг қозонидан қовуриб олади. Шу қозонда пишгани лишади, пишмагани хомлигича қолиб кетади. Қайноналар ҳам келинини келган кунидан бошлаб, ўз боласидек бор камчиликлари билан қабул қилса, хатоларидан фожеа ясамай, кўз юмиб кечирса ва тўғри йўлга бошласа ана бундай оилада чинакам меҳр-муҳаббат шаклланади.

Нигора РАҲМОНОВА тайёрлади.

ХУЛОСА

Халқимиз орасида жаҳл чиққанда, ақл қочади, деган нақл юради. Ана ўша жаҳлни ақлга бўйсундира олган инсон, чинакам бахтлидир. Нима бўлганда ҳам бир дастурхон атрофида, ота-она, фарзандлар тафтини ҳис этиб, бир бутун оила бўлиб яшашга нима етсин.

ВИРТУАЛ ОЛАМ ДАҲШАТИ

Оғриқли нуқта

Бугунги кунда болалар компьютер, интернет, уяли алоқа воситаларидан бемалол фойдаланади. Ҳатто Facebook, Instagram, Twitter, "ВКонтакте" каби ижтимоий тармоқлардан янги-янги "виртуал дўст"лар орттиришади. Интернет орқали дунё бўйлаб "саёҳат" қилишади.

Лекин танганинг иккинчи тарафи ҳам бор. Кун бўйи компьютер экранни қаршида ўтириб, унга қаттиқ боғланиб қолган бола ҳаётини компьютерсиз тасаввур этолмаслиги, интернет ишламай қолган пайтларда бир нарса-сини йўқотгандек

стресс ҳолатга тушиши, атрофидаги одамларга бефарқлиги, охир-оқибат жамиятдан йироқлашиши бугуннинг оғриқли муаммосига айланиб улгурди. Ҳозирги вақтда зўравонлик ва қонли саҳналардан иборат компьютер ўйинлари билан кўпроқ болалар машғул бўлишмоқда. Ваҳшийликка чорловчи бундай ўйинлардаги шеригини баландликдан итариб юбориш ёки қўлоғини осонгина синдириш каби қонли лавҳалар дастлаб болани кўрқувга солса, кейинчалик бунга кўниктиради. Шундан сўнг бола ҳар қандай қотилликни сесканмай томоша қилгани етмагандек,

ундан ҳузурланадиган ҳам бўлади. Бу эса бора-бора болада зўравонлик ва қотилликка мойиллик ҳиссини уйғотмаслигига ҳеч қандай кафолат йўқ!

Дунё психологлари тадқиқотларига кўра, аксарият руҳан заиф болалар ур-йиқит ўйинларининг ашаддий ишқибози бўлишаркан. Сабаби, улар ўзларидаги иккиланишлар ва ички кўрқувни энгши учун мана шундай ўйинлар

қаҳрамонлари билан "яшаб" таскин топишаркан. Ғарб давлатларида содир бўлаётган кўпурвчилик ҳаракатлари, қотилликлар ва шунга ўхшаш жиноятларнинг 30-40 фоизини ўсимир ёшлар амалга ошираётгани маълум бўлган. Бола руҳиятини, ички оламини ташқи таъжовулардан асраб-авайлаб, уни жасур ва юртпарвар қилиб воғга етказиш аслида ҳар бир ота-онанинг эзгу ниятидир. Лекин, тарбия ўз-ўзидан амалга ошадиган жараён эмас. Унга жиддий эътибор билан ёндошиш зарур. Қачонки, фарзанд ота-она эътиборидан четда қолса, виртуал оламга меҳр қўяди,

ёхуд бола руҳиятини шикастлаётган ўйинлар

шундан сўнг руҳий дунёси ўзгаради, ўзи туғилиб ўсган хонадондагиларга қулоқ солиб, иззат-ҳурмат кўрсатиш ўрнига, компьютер ўйинлари қаҳрамонларидек зўравон ва чапдаст бўлишни истаб қолади. Қарабсизки, бола оиладан йироқлашиб, ўзига маъқул бўлиб кўринган ўзга оламда "яшай" бошлайди.

"Кўчага чиқмай компьютер ёнида жимгина ўтирибди-ку", деб хотиржам юрадиган ота-оналар ҳам учрайди. Агар бола компьютер қаршида нима билан банд эканига қизиқмасак, кейин "аттан" деб қолиш ҳеч гапмас.

Бола руҳиятидаги шикастлар унинг келажагига раҳна солади, қолаверса, жамият ҳам бундан зиён кўради. Бундай ҳолларда асосий айбдорлик ота-она зиммасига юкланади. Аниқроқ айтганда, кичиклигиданоқ болага тўғри тарбия берилмаса, охир-оқибат унинг келажак ҳаёти издан чиқади. Қадимгилар бежиз айтмаган:

Илк ғиштини қийишқ
қўяркан меъмор,
Юлдузга етса ҳам
қийишқдир девор!

Тарбия жараёни нафақат боланинг, балки миллатнинг келажагига ҳам дахлдор эканини унутмаслик лозим. Бугуннинг болалари эртанги куннинг эгаларидир. Демак, ота-она айниқса, бугунги сершитоб даврда тарбия ишига ўта масъулият билан ёндошиши, зарур бўлса мактаб ва маҳалла кўмагига таянган ҳолда фарзандларини ҳар қандай маънавий таҳдидлардан муҳофаза этишлари шарт.

Гулчехра ЖАМИЛОВА,
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган журналист

СИЛАИ РАҲМ —

ҚАРИНДОШЛАРГА ЯХШИЛИК

Айрим оилалардаги нотинчликлар, ака-ука, опа-сингиллар ўртасидан меҳр-оқибатнинг кўтарилаётгани ҳақидаги гап-сўзлар тез-тез қулоққа чалинади.

Халқимизда қадимдан қон-қариндошлик улуғ тутилган, оқибат асраб-авайлаб келинган. Ислום таълимотида кўра эса, силаи раҳм, яъни қариндошларга яхшилик қилиш ниҳоятда қадрланади.

Ҳанафий мазҳаби фикрларидан Бадриддин Айний роҳимахуллоҳ ўзларининг «Умдатул Қорий» асарларида силаи раҳмнинг фазилатини таърифлаб, «Силаи раҳм — насабдошларга, қариндошларга ҳамда қуда-андаларга яхшилик қилишдир», деганлар.

Демак, инсоннинг умрига барокот берадиган ибодат ҳисобланмиш силаи раҳмнинг таърифига қуда-андалар ҳам қўшиляпти. Бунинг маъноси шуки, гарчи улар анча узоқда бўлсалар ҳам, ҳатто сизга ёмонлик қилсалар ҳам, уларга лутф-қарам, меҳрибонлик қилиш, ҳолидан хабар олиш керак бўлар экан.

Аллоҳ асрасин, мабодо қуда-андалар уриш-жанжал қилса ҳам биз силаи раҳм эътиборидан келиб чиқиб, уларга лутф кўрсатмоғимиз, азбаройи қариндошлик ҳаққи-ҳурматидан кечирмоғимиз лозим экан. Чунки Аллоҳ таоло Қуръонда қудаларни ҳам қариндош деб атаган экан. Қондан ташқари қариндошлик собит бўладиган ягона йўл — никоҳ, яъни қуда-андачилик йўлидир.

КАСБ-ҲУНАР

ЭГАЛЛАШНИНГ ФАЗЛИ

Ҳазрати пайғамбаримиз Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи васаллам: "Ҳар бир мусулмонга касб-ҳунар эгаллаш фарздир", деб марҳамат қилганлар.

Маълумки, юртимизда қадим-қадимдан инсофли, дин-диёнатли, муруватли, етим-есир, ёлғиз кишилар аҳволидан доимо хабардор, бетобларни кўришга борувчи саҳий ва олий ҳиммат, давлатмандлар, тижоратчилар, дўкондорлар бўлишган. Улар Ҳазрати Баҳроуддин Нақшбанд ҳазратларининг: "Қўлинг ишда бўлсин, қалбинг Аллоҳда!", деган шиорига мувофиқ иш тутишган. Ҳар бир ишда тadbир, ақл-заковатли бўлиш, хусусан, ҳаётимиз, тирикчилигимиз омилли ҳисобланмиш мол-дунёни ҳалол йўллар билан топиш ва уни ўз ўрнига сарф қилиш, ҳалол касб-ҳунар билан шуғулланиш, топилган мол-дунёни беҳуда йўлларга совуриб, исроф қилмасликка алоҳида аҳамият беришган.

Дунё насибасига ога бўлиш, ҳаётда ўз ўрнини топиб яшаш, неъматларга ўз вақтида шуқр қилиш, улардан тежаб-тергаб фойдаланиш ҳар биримизнинг муқаддас вазифамиздир. Бугун ёшларга, айниқса, йигитларга тарбия бераётганда, уларни оилавий ҳаётга тайёрлаётганда ризқ-рўзни ҳалол йўллар орқали талаб қилиш касб эканини алоҳида уқтириш зарур. Ҳар бир инсон инъом этилган ақл-фаросати, зеҳн-идрокини, тadbир-ҳаракатини ишга солиши, ихлосу эътиқод ва яхши ниятлар билан тижорат, тadbиркорлик, ишлаб-чиқариш, деҳқончилик каби ҳалол касбу ҳунар ва меҳнат орқали халққа, эл-юртга манфаат келтиришга, ўз оиласини моддий таъминлашга интилиши лозим. Касб-ҳунар, тadbиркорлик билан шуғулланиш шариат таълимотларига мувофиқдир. Зеро, бу ишларда ростиқли, ҳалоллик ва эминликда бўлиш, охир оқибат улуғ даражаларга етказилади. Дарҳақиқат, Пайғамбаримиз Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи васаллам бир ҳадиси шарифларида марҳамат қилиб деганлар: "Ростиқй ва ишончли тижорат соҳиби жаннатда набийлар, сиддиқлар ва шуҳадолар билан бирга бўлади". Бу ҳадис маъносини шарҳлаганда, у олди-сотди билан шуғулланувчилар, тadbиркорлар ва барча касб-ҳунар эгаларини ҳам ўз ичига олади, дейди уламоларимиз.

Демак, инсон ўзи, оиласини ҳалол ризқ-рўз билан таъминлаши йўлида сaъй-ҳаракат қилиши ва керак

Дин ва оила

бўлса, бу борада машаққат тортиши энг савобли амаллардан ҳисобланади.

БИРОВГА ҚОЗИ БЎЛМА...

Бир олим киши айтдики: "Тилингни бировларнинг айбини излаш билан бўлма. Тил сендан бошқада ҳам бор. Гуноҳ, айб сенда ҳам бор. Балки гуноҳ қилаётган одамнинг айби охиргиси бўлиши мумкин. Балки сеннинг ибодатинг ҳам сен учун охиргиси бўлиши мумкин".

Шу мавзуда гап кетганда уламолар: "Гуноҳкорлар ва жамиятнинг ёмон кишиларидан яхши гумонда бўлиш авлиёларнинг ишидир", деганлар. Яна шайхларимиз айтиди: "Ҳақиқат қандай нигоҳ билан қарашга боғлиқдир. Биров-бировни ёмонлаганда ёмонланаётган одам: "Сен менда нимани кўраётган бўлсанг, билгинки, бу сеники. Мен сенда нимани кўрсам, у меники бўлади", дейди. Яъни, сиз бировда кибрни кўраяписизми, унга нисбатан мутақаббир, деган дaъвоини қилаяписизми, билинги, кибр ўзингизда бўлади".

Бу улкан қоида! Одамлар орасида муносабатларнинг тўғриланишига хизмат қиладиган қоида. Сиз бировга қараганингизда ўзингизни кўрасиз. Сизга кимдир қараса, у ўзини кўради. Шу сабаб, дарров хулоса чиқаришга шошилмаслик лозим.

Раҳматуллоҳ САЙФУДИНОВ,
Тошкент Ислום институтини ўқитувчиси

ЭЪЛОН

Дусматов Ойбек Муротжонович номига Тошкент фармацевтика институтини томонидан 2007 йил 25 июнда берилган В № 339458 рақамли бакалавр дипломи йўқолганлиги сабабли БЕКОР қилинади.

СЎЗИ ХИКМАТЛИ, УМРИ ИБРАТЛИ

Кексаларга иззат-икром кўрсатиш, нуруний ота-хону-онахонларга ҳурмат-эҳтиромда бўлиш – миллий қадриятларимизнинг ажралмас бир бўлага сифатида асрлар оша янада сайқалланиб авлоддан-авлодга ўтиб, ўғил-қизларимизни ҳар тарафлама комил инсон, ватанпарвар ва элпарвар этиб тарбиялашда муҳим аҳамият касб этиб келмоқда.

Бу бежиз эмас албатта. Катта ҳаёт довларидан ўтган, турли синовларга дош бериб, тобланган инсонларнинг биргина суҳбатидан баҳраманд бўлишнинг ўзи дилингизда ажиб туйғуларнинг барқ уришига сабаб бўлади, комиллик сари яна бир қадам кўйганингизни ҳис этасиз.

Бугун сафимизда норимиз бўлиб, бизга ҳатто ҳар нафасда камарбаста бўлаётган нурунийларимиз Яратган инъом этган, халқимиз асрлар оша орзиқиб кутган юрт эркинлиги ва озод-

Орамиздаги одамлар

лигидан мамнунлик ҳиссини туйиб, шукроналик билан умргузаронлик қилмоқдалар.

Кўзидан нур, сўзидан дур балққан андижонлик Муталиб Атабаев ҳам ўзининг пурмаъно сўзлари, ибратомуз ҳаёти билан кўпчиликка йўлчи юлдуз бўлиб келмоқда. Отаҳон 70 баҳорни қаршилаган бўлса-да, ҳали ҳамон ёшлардек бардам, бақувват.

Меҳнат фаолиятини мактабда ўқитувчиликдан бошлаган отахон чорак асрдики, "Агробанк" акциядорлик тижорат банкининг Андижон вилоят бошқармаси Ахборот технологиялари бўлимида фаолият кўрсатиб келмоқда. Ўз ишининг устаси, янгиликларга интилувчан ва изланувчан Муталиб Атабаев ёшларга ўрнак, доимо шогирдлар қуршовида.

Кўринишидан камгап, камсуқум бўлишига қарамай, Муталиб ота ўзига ҳам, шогирдларига нисбатан ҳам ўта талабчан. Шогирдларининг касбий маҳоратини оширибгина қолмай, уларга инсонийлик туйғуларини ҳам

сингдиришга ҳаракат қилади.

Муталиб Атабаев оилада ҳам, маҳаллада ҳам ҳурматга сазовор инсон. Турмуш ўртоғи Арипа ая билан ҳаётнинг барча машаққатлари-ю, қувонч-шодликларида бир-бирига суянч бўлиб келмоқда. Улар тўрт ўғил, икки қизни вояга етказиб, эл қорига ярайдиган оқил ва оқила инсонлар қилиб тарбиялагани учун ҳам маҳалладошлар бу оилага ўзгача ҳавас билан қарайдилар.

– Инсон ҳамиша сабрли ва бардошли бўлиши, кўзлаган эзгу манзиллари сари ҳамиша интилиши лозим, – дейди отахон ҳар сафар ёшларга насиҳат қилганида. – Инсон бошига турли синовлар тушганда баъзан қаддинг букилиши мумкин. Аммо сен ҳеч қачон таслим бўлма. Ҳар бир нарсанинг яхши

тарафини кўзла. Ана шу яхшилик сени нузли манзил сари бошлайди.

Муталиб отанинг ана шундай ҳикматга бой суҳбатидан баҳраманд бўлган киши маънавий ҳазина топгандек бўлади. Шу боис ҳам биз бундай инсонларни ҳамиша ҳурмат-эҳтиром билан эъзозласак арзийди. Бу халқимизга хос ва мос бўлган асрлар оша сайқалланган юксак инсоний фазилатдир.

Бугун мамлакатимизда амалга оширилаётган улкан ислохотларнинг фаол иштирокчиси ва тарғиботчиси бўлган Муталиб ота каби нурунийларимизнинг ҳар бир сўзи, ҳар бир иши, намунавий ҳаёт тарзи ёш авлод учун ибрат мактабидир.

Нилуфар РАСУЛОВА

Жорий йилнинг 18 апрелида шофирконлик тadbиркор, II гуруҳ ногирони, "Жасорат" медали соҳибаси Дилрабо Намозова тикиш-бичиш соҳасида мингга яқин шогирд тайёрлагани учун Бухоро вилояти "Хунарманд" уюшмаси томонидан I даражали Диплом билан тақдирланди.

Халқимизда бирни кўриб фикр қил, бирни кўриб шукр қил, деган пурмаъно нақл бор. Одамзод бошига тушган синовларда тобланиб яшайди. Шофиркон тумани Шўробод қишлоғида истиқомат қилаётган Дилрабо Намозова кўпчиликка ибрат бўлгулик хайрли ишларни амалга ошириб келмоқда.

Тиббиёт билим юртида таҳсил олди. Ҳаёт бир текисда давом этмас экан. 1992 йил саломатлигида муаммо юзга келди. Бел-умуртқасида кучли оғриқ пайдо бўлиб, шифокорларга кўриганида нохуш хабар эшитди: Унга охири чора жарроҳлик эканини, амалиёт фақат пойтахтда ўтказилишини, операция муваффақиятли ўтган тақдирда ҳам ногирон бўлиб қолиши мумкинлигини айтишди.

Чиндан ҳам у ногирон бўлиб қолди. Қисмининг бу ёзиғидан тушқунликка тушиб, сикилиб ўтиришдан фойда йўқлигини англаб, иродасини жамлаб, ўзини қўлга олди. Хунар ўрганишга киришди. Тикиш-бичиш, каштачиликни пухта ўрганиб, иш бошлади. Кундан-кунга ўзига ишончи мустаҳкамланиб борди ва юртимизда яратилаётган имкониятлардан фойдаланиб, кичик корхона очди. Атрофига шогирдларни жамлади.

"Ишимни йўлга қўйишим учун бўш бино керак", дея туман ҳокимлигига мурожаат қилганида мутасаддилар бу ишни тезда ҳал этиб беришди. Бинода хотин-қизларга хунар ўргатиб, ўнлаб иш ўринлари яратди. Унинг ҳаракатлари бесамар кетмади. Эл-юртда эъзоз ва эътиборга эга бўлди. 2005 йилда "Жасорат" медали билан мукофотланди.

"Президентга мактублар" номили китобда Дилрабо Намозова ишлаши, ҳаётини йўлга қўйиб олиши учун мамлакатимизда хотин-қизларга, тadbиркорларга яратилган шароитлар унга далда бўлганини, инсон манфаатлари улуғ тутилган юрда яшаётганидан бахтиёрлигини тўлқинланиб ёзган эди.

Бу матонатли аёлнинг ҳаёти ва фаолияти билан танишиб, тайинли иш тополмай, шу важни рўқач

МАТОНАТНИ УНДАН ЎРГАНИНГ!

қилиб, тушқунликка тушган, ичкиликка ружу қўйган ёки тўк, бой турмушдан ғурурланиб гиёҳвандликка берилган йигитлар, эркаклар кўз олдимга келади. Агар матонатли бўлганида айрим зарбасиз, пулдор эркаклар даста-даста пулларни базму жамшидга соғурмай, Дилрабо Намозовадек хусусий корхоналар очиб, ишлаб-чиқариш ускуналари харид қилиб, юзлаб одамларни иш билан таъминлаб, халқнинг дуосини олиб, савобга қолмасиди, эл-юрт равнақига ҳисса қўшмасиди?! Айрим бойваччаларни биламан, тижорат билан шуғулланади, ҳар ярим йилда иккита машина алмаштиради. Уч-тўртта уйи бор. Аммо тўртта одамга янги иш ўрни очай, деб уйламайди.

Ҳаётнинг оғир синовларини мардонавор енгиб, жоиз бўлса, юзлаб соғлом одамлар қила олмаган ишларни амалга ошираётган, ҳам ўзининг, оиласининг фаровонлигига, ҳам эл-юрт равнақига ҳисса қўшаётган Дилрабо Намозова каби фидойи инсонлар ҳаётини ёшларимизга ибрат қилиб кўрсатсак, арзийди.

Хотин-қизларга нисбатан заифа деган сўзни ишлатишди, лекин Дилрабо Намозова каби жасоратли, матонатли, метин иродали, ватанпарвар, фидойи, ишбилармон инсонларга заифа деган сифат ярашмайди. Аини пайтда у хусусий корхонага раҳбарлик қилиш билан бирга Бухоро вилояти имконияти чекланганлар жамиятини ҳам бошқариб келмоқда.

Мана шундай инсонларнинг ҳаёти чин маънода матонат ва жасорат сабоғи бўлишга муносиб.

Тошпўлат АШУРОВ,
Бухоро вилояти

Огоҳлик

ЎТ БАЛОСИДАН САҚЛАНИГ!

Ёзнинг жазирама кунларида теварак-атрофимиздаги дов-дарахтлар, биноларни ёнғиндан асраш муҳим масаладир. Хусусан, қуруқ хас-ҳашақлар устига ўчирилмаган сиварета қолдиғини ташлаш ҳам катта-катта ёнғинларни келтириб чиқариши мумкин. Иссиқда қуриб-қовжираган шох-шаббалар ёки ахлатларнинг бир зумда ўт олиши ва ёнғинга сабаб бўлиши кўп кузатилган ҳолатдир.

Гарчи, бу ҳол катта офат олиб келмаётгандек туюлса-да, унинг зиёни биз уйлаганимиздан кўра кўпроқ бўлади. Жумладан, куриган ўтлар орасида ётган турли плёнка қолдиқлари, эҳтиёжга яроқсиз буюмларнинг ёниши ва тутатишдан ҳавога жуда кўплаб канцероген газлар тарқалади. Шу га билан захарланган ҳаводан нафас олиш эса, йигирмадан ортиқ касалликларни келтириб чиқаради.

Ёнғин хавфсизлигини таъминлаш бўйича жойларда тарғибот-ташвиқот, тушунтириш ишлари олиб борилаётганига қарамай, бебарволик туфайли ёз ойларида шундай ҳолатлар тез-тез такрорланиб туради.

Бундай ёнғинлар соғлиғимизга, фарзандларимиз келажагига салбий таъсир этмаслиги учун эса ҳар биримиз бундай нохуш ҳолатларнинг олдини олиш учун фаол курашимиз керак. Шунингдек, уйда ҳам ёнғинга қарши чораларни кўриш зарур. Айниқса, ҳовли-жойларда қуриб-қовжираган хас-ҳашақлар тўплаб ёқилганда, бирдан шомол турса, олов тезда атрофдаги қуруқ шох-шаббаларга илашиб кетиши мумкин. Шунингдек, қишлоқ жойларда кўпинча қуруқ хас-ҳашақлар, сомонлар уй томларига чиқариб, тахланиши оқибатида ёнғинлар содир бўлиши кўп кузатилади. Бундай нохушликларнинг олдини олиш учун ҳар биримиз ёнғин хавфсизлиги қондаларига риоя этишимиз, фарзандларимизни ҳам шу руҳда тарбиялашимиз зарур.

Маҳмудхўжа ЮСВАЛИЕВ,
Июсубод ТИИБ ЁХБ
инспектор, сержант

“Келин келди-ю, уйимдан файз-барака ариди”, “Шу кўшним шумқадамми дейман, бизникига кириб-чиқса, нуқул бир дилсиёҳлик бошланади”, “Шу қизни ўғлимга унаштирганимдан бери бошимиз мусибатдан, азадан чиқмай қолди”.

Юқоридаги каби иддаоларни умрида ҳеч бўлмаса бир маротаба эшитмаган одам бўлмаса керак. Бундай айбловлар оқибатида оиласи бузилганлар, номига доғ тушганлар ва ҳаттоки умр бўйи ҳаёти ўнганмай ўтиб кетган инсонлар бор. Ҳақли савол туғилади: Бировни “бехосият”лик, “шумқадам”ликда айблаш тўғрими? Бундай “тамға” билан “сыйланган”лар чиндан ҳам айбдорми?

АЙБДОР КИМ?

ёхуд шумқадам келин, бехосият қўшни

энди ҳеч ким сўрамас, ҳатто хотин кўйган, хотини ўлганлардан ҳам совчилик келмасди. Уйга келин келди. Энди қиз ўтирса ўпок, турса сўпок бўлди. Ҳатто келинчақнинг ташаббуси билан оила аъзолари даврасида, бир дастурхондан овқатланишдан ҳам махрум этилиб, ажратиб қўйилди. Аламзадалик, изтироб, жамиятдан сидирилиш қизнинг асабига салбий таъсир қилиб, баъзан ойлаб йўқ бўлиб кетадиган одат чиқарди. Охир-оқибат қизни руҳий касалликлар шифохонасига ётқиздилар. Бир неча йиллик ғам-алам, изтиробли умрдан сўнг у руҳий касалликлар шифохонасида вафот этди...

лади. Кимдадир манфий энергиялар йиғилганига ишонаман. Замонавий руҳшунослик, умуман, илм-фанда ҳам шунга ўхшаган қарашлар мавжуд. Фрейдизмга кўра, муайян халқ ёки авлоддаги кучли интилишлар, мусбат ё манфий энергиялар жамланиб шу халқ ё авлоднинг бир ёки бир неча вакилида ўзини намоеён қилади. Кенгроқ миқёсларда олиб қарасак, озодликка, мустақилликка бўлган интилишларнинг воқеланишида ҳам ана шундай руҳий асос ётади. Озодлик курашлари фақатгина ижтимоий асосларга эга деб уйлаш хатодир. Кичикроқ миқёсларда айтсам, ўшандай одамлар ё ўзларидаги, ё авлодларидаги манфий энергияни жамлаб, ғайрихатийрий равишда воқелантирадилар.

ҲИҚМАТ
“Олам бир тоққа ўхшайди, – дейди Ҳазрат Жалолиддин Румий “Ичингдаги ичингдадур” рисоласида. – Яхши ёки ёмон сўзининг акси ўзинга, фақат ўзинга қайтади. Мен яхши гап айтган эдим, тоғ ёмон жавоб қайтарди, дея олмайсан. Бу – имконсиз. Чунки тоғда булбул сайраса, акс-садо бўлиб ҳеч қачон эшак ёки қарғанин овози қайтмайди. Акс-садо эшак овози бўлса, билгилки, бу ёқда ханграган ҳам эшакдир”.

Ғарбда шундай ақида бор: “Сен ҳаётда ҳаёлингга яшайсан”, Шарқ фалсафаси эса “Сен ўй-хаёлларингдасан. Ўй-хаёлларинг эса сендадир”, дейди. Таъбир жоиз бўлса, фикри салбий хаёлларга тўла одамларнинг ҳаётлари тушкунлик, ранж ва аламлар билан ўтади. Аксарият ҳолларда бундай кишилар атрофдан, ҳаётдан, тақдирдан, баъзида эса яқин инсонларидан шикоят қилиб юрадилар. Аммо тафаккур қилинса, ҳар бир муаммо ва мушкулотнинг ечими инсоннинг ўзидадир. Яъни “Сен қалбингни ислоҳ қилсанг, Аллоҳ сенин ҳолатингни ислоҳ қилади”, дейди ислом оламнинг буюклари.

НИЯТ ХОЛИС БЎЛСИН!
Дарҳақиқат, инсоннинг ўй-хаёллари унинг ҳаётини, тақдир йўлини бошқаради. Бироқ ҳаётда биз умуман кутмаган, хаёлимизга келмаган ҳолатлар бўладики, буни ҳеч бир инсон ихтиёрий равишда ўзи истамайди. Халқ орасида асосан келинларга шундай назар билан қаралади. Яъни, хонадонда яхши-ёмон ҳодисани албатта, келинчақ билан боғлашади. Қайсидир ҳолатларда, бу фикрлар ҳам тўғридир. Зотан, элнинг ҳар бир сўзида ҳиқмат муҳассам. Мақоллар, халқона ибораларнинг ҳеч бири шунчаки айтилмайди. Ҳар бир жумла остида йиллар давомида тўпланган ҳаётий тажриба ва миллионлаб чиғирикдан ўтган нуқтани назар ётади.

Баъзида шунчаки тасодифлар тўфайли беғуноҳ одамларнинг айбдор бўлиб қолиши кузатилади. Баъзан бу айбисиз “айбдорлик” хисси инсонни бутун умр таъқиб қилиши ва ҳаттоки ҳаётда ўрнини, бахтини топишга халал бериши ҳам мумкин.

– Гуманизм, инсонпарварлик деган ҳодисаларнинг қадрини ҳар қанча баланд тутсам-да, халқнинг заковату тажрибасига ҳам бепарво бўлолмайман, – дейди шоира ва олима Нодира Афоқова. – Яъни “шумқадам”, “бехосият” деган сўзларга ишонгим ке-

“ЎЛЧАНГАН УМР”
Таҳририятга келган мактубдан:
“... Турмуш ўртоғим билан аҳду паймонли эдик. Бироқ ҳали турмуш қуриш режамиз йўқ, чунки иккимиз ҳам талаба эдик. Бирдан улар томондан бизникига совчилар бориб “Бувисининг мазаси йўқ, тўнгич неварасининг тўйини қўриб қолсин”, дея оёқ тираб тўйни тезлатишди. Апил-тапил тўй бўлиб ўтди. Тўйдан уч кун ўтиб бувимиз-қайнотамнинг оналари вафот этдилар. Шу бўлди-ю, менинг номим “шумқадам” бўлди.

Қайнонам кўз очирмайдилар. Орқамдан ўзимга эшиттириб: “Қасофатинг ўзинга урсин, шумқадам”, дейдилар. Жуда эзилиб кетдим. Ахир, қайнона-момомнинг касаллигини билишарди, вафот этишини билиб тўйни ўзлари тезлатишди-ку, нега бировнинг тугаб бораётган умрига мен айбдор бўлишим керак? Мен-ку оиламни сақлаб қолиш учун сабр қилаялман, лекин ҳар нарсанинг чегараси бор, бир кунни сабрим ҳам тугайди. Ўшандаги ҳолатимдан ҳавотирдаман...”

БУНИ ТАҚДИР ДЕЙДИЛАР

Марям Азиззода, Сурхондарё вилояти, Бойсун тумани:

– Бу маломатга мутлақо қаршиман. Биринчи ўғлимга келин фотиҳа қилганимиздан кейин, ўғилларимнинг иши юришиб кетди. Учинчи ўғлим темир йўллар институтига давлат гранти асосида ўқишга кирди. Иккинчи келинни фотиҳа қилган кунимдан ишлар чаппасига кетди. Ўзим етти ой касалхонада ётдим. Орада кўққисдан онам вафот этдилар. Одамлар “Келиннингизнинг фотиҳасини қайтаринг, қадами ёқмади”, дейишди. Унамадим. Фотиҳа қилинганидан тўққиз ой ўтиб келин олдик. Бўш-баёв сигиримиз мени шохлаб, етти дақиқалик клиник ўлимдан кейин ўзимга келганман. Юзим, бошимга сигирнинг шохи кириб кетган. Аллоҳга шукрлар бўлсин, даволаниб, ўзимга келиб олдим. Бу ҳолатларни оиламизга кўз тегиши, назарланиш, дея қабул қилдик. Келиним хижолат, қудалар хижолат. Лекин айб улардами? Йўқ, албатта! Балки ўзимнинг бирор қилиғим Аллоҳга хуш келмагандир? Кимнидир ранжитгандирман, болаларим билиб-билмай кўнгил оғритишгандир? Ёки олдинда бизни, фарзандларимни гўзал неъматлар кутаётгани учун шундай синовлар билан имтиҳон қилингандирми? Аллоҳнинг тақдирига бандаси айбдор бўлмайди. Шундоқ ҳам кўнгил олай, деб эртадан кечгача елиб-юғуриб хизматимизни қилади. Бахтсизликни, дард, ғам, мусибатни кимнингдир қадами билан боғлаш инсонийликка тўғри келмайди, деб ҳисоблайман.

Дунёни меҳр-муҳаббат қутқаради, дейдилар. Атрофга меҳр-муҳаббат назари билан қараган, нияти яхши, кўнгил тоза, юзида табассум зоҳир киши хосиятли, файз-тароватли бўлади. Зотан, ҳадиси шарифда ҳам: “Яхшиликни чехралари очик, хушрўй кишилардан кутинлар”, дея марҳамат қилинади...

Умида ТУРСУНОВА

Иккинчи воқеа
Турмушнинг тўртинчи йили эри вафот этди. Икки бола билан бева қолди. Орадан уч йил ўтиб, хотини билан ажрашган бир йилгита турмушга чиқди. Никоҳга йил тўлмай эркак автохалокат сабабли кўз юмди. Иккинчи марта ҳам беваликнинг қора либосини кийган жувон орадан беш йилча ўтиб, яна бир инсонга никоҳланди. Буни қарангки, ҳеч қанча ўтмай, унга уйланган эркак озодликдан махрум этилди. Жувонни яқиндан таниганлар унинг анчагина такаббур, ҳасадчи, инсон кўнгли билан ҳисоблашмайдиган қалби қаттиқ, дея сифатлайдилар...

Учинчи воқеа
Унаштирилган йигити сувага чўкиб ўлганидан кейин қизга нафақат бегоналар, балки ўзи яқинлари ҳам шумқадам, бехосият деган таънали кўз билан қарай бошлашди. Бир пайтлар ҳусни, ақл-хуши, пазанда-чеварлиги билан ҳаммининг ҳавасини келтирган қизни

Oilavajamiyat
Ижтимоий-сиёсий, маънавий-маърифий газета
Буна индекси – 176

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Хотин-қизлар қўмитаси,
“Болалар ва оилаларни қўллаб-қувватлаш” ассоциацияси
(Болалар жамғармаси) ва
“Соғлом авлод учун” халқаро хайрия фонди
Бош муҳаррир: Воҳид Луқмонов

МАНЗИЛИМИЗ:
Тошкент – 100000.
Амир Темури кўчаси
1-тор кўча, 2-уй.
Қабулхона: (факс) 233-28-20,
Котибият: 233-04-35, 234-76-08
E-mail: oilavajamiyat@mail.ru
Web-site: oila-va-jamiyat.uz

Газета 2013 йил 20 мартда Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 10-2995 рақами билан рўйхатга олинган. Буюртма Г – 526. Формати А-3, ҳажми 2 табоқ, Адади – 7415. Ваҳоси келишилган нарҳда.
Босишга топшириш вақти – 15:00 Топширилди – 15:00
Навбатчи: Н. Раҳмонова
Мусаҳҳих: С. Сайдалимов
Саҳифаловчи: А. Маликов
Газета таҳририят компьютер марказида терилди ва саҳифаланди.
ISSN 2010-7609
1 2 3 4 5